

Integraal Beheer Openbare Ruimte

IBOR

Opdrachtgever

Gemeente Olst-Wijhe

April 2016

Projectnummer: 614008

Versie 1.1

Rev.	Datum	Opgesteld	Goedgekeurd	Geautoriseerd	Akkoord
0.1	20-04-2016	H. de Vroome	M. van Duuren	R. Westerhof	

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doelstelling	3
1.3	Opbouw rapport	3
2	Systematiek IBOR	5
3	Kaders en uitgangspunten	7
3.1	Uitgangspunten	7
3.2	Relevant beleid	7
3.3	Bestaand beleid kwaliteit openbare ruimte	8
3.4	Inrichting, gebruik en beheer	10
3.5	Structuurgebieden	10
3.6	Waar staat je gemeente	11
4	Uitgangssituatie areaal	13
4.1	Bestaande situatie	13
4.2	Huidig areaal	13
4.3	Toekomstige situatie	14
5	Huidige kwaliteit	15
5.1	Kwaliteitsmeting beeldkwaliteit 2015	15
5.2	Kwaliteit 2010	16
5.3	Achteruitgang kwaliteit 2010 – 2015	16
5.4	Toekomstige kwaliteit bij ongewijzigd beleid	16
6	Gewogen kwaliteit	17
	Gewogen kwaliteit 2015	17
6.1	Groen	17
6.2	Wegen en Water	17
6.3	Meubilair	18
6.4	Reiniging	18
6.5	Onkruidgroei op verhardingen	18
6.6	Installaties	18
6.7	Kunstwerken	18
7	Huidige financiën	19
7.1	Begroting	19
7.2	Financiële scan	20
7.3	Conclusies	21
7.4	Overige aspecten	23
8	Conclusies en aanbevelingen	24
8.1	Conclusies	24
8.2	Aanbevelingen	25
Bijlage 1	Begrippenlijst	27
Bijlage 2	Beeldkwaliteit	28
Bijlage 3	Waar staat je gemeente	30
Bijlage 4	Arealen	33
Bijlage 5	Kwaliteitskaarten	34

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De openbare ruimte is het werkgebied van de afdeling Fysieke Infrastructuur en Vastgoed van de gemeente Olst-Wijhe. Tevens is deze ruimte het visitekaartje van de gemeente voor bewoners en bezoekers. In het verleden werd de openbare ruimte voornamelijk onderhouden op basis van rationele en technische beheeruitgangspunten. Vandaag de dag bestaat veel meer de behoefte om de belevingswaarde en de functionele kwaliteiten als sturingsinstrument te hanteren. De wensen en ideeën van burgers spelen hierin een nadrukkelijke rol. Om deze andere aanpak voor beheer en onderhoud van de buitenruimte gestalte te geven is bij de gemeente Olst-Wijhe de behoefte ontstaan aan een integrale visie om invulling aan deze werkwijze te kunnen geven. Naar aanleiding van deze behoefte is besloten om het plan Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) op te stellen. Concreet heeft het opstellen van het IBOR-beleidsplan vijf aanleidingen:

- De wens om kwaliteit te differentiëren in de verschillende gebieden.
- Een helder communicatie-instrument richting het bestuur, zodat de bestuurlijke doelen helder vastgelegd kunnen worden.
- Het inzicht in de financiën scherper wordt.
- Met bewoners makkelijker kan worden gecommuniceerd over doelen.
- Sturingsinstrumenten ontstaan waardoor integraal gewerkt kan worden.

Met het opstellen van het IBOR-plan is de ambtelijke organisatie meegenomen in deze nieuwe werkwijze en heeft hierdoor handvatten voor de verdere implementatie gekregen. Hierdoor zal sterker vanuit beeld (output) gestuurd gaan worden en wordt een proces opgestart waarin meer frequent en gericht wordt gerapporteerd over de kwaliteit en de kosten.

1.2 Doelstelling

Het doel van dit beleidsplan is inzicht te geven in de samenhang van kwaliteit en financiën binnen het beheer openbare ruimte. Het beheer is een onontkoombare kostenpost binnen de gemeente. Deze kostenpost is beperkt te beïnvloeden door kwaliteitsniveaus af te spreken. Het landelijk instituut het CROW heeft hiervoor outputnormen (beelden) opgesteld. Voordeel hiervan is dat het bestuur op drie niveaus (hoog, basis en laag) kan kiezen. In de praktijk kan het niveau wel van deze keuze afwijken. Na een volledig nieuwe inrichting kan het niveau tijdelijk zeer hoog zijn en bij (tijdelijk) onvoldoende onderhoud kan het niveau (tijdelijk) zeer laag zijn.

1.3 Opbouw rapport

Hoofdstuk 2 geeft een uitleg van de systematiek van het IBOR.

In hoofdstuk 3 zijn kaders en uitgangspunten opgenomen. Het gaat hierbij om flankerend beleid ofwel het beleid dat raakt aan het beheer openbare ruimte. Verder is ingegaan op de samenhang tussen inrichting, gebruik en beheer. De structuurgebieden zijn gedefinieerd en een indeling in beheergroepen is gemaakt.

Om de huidige situatie voor de gemeente Olst-Wijhe in beeld te brengen is in hoofdstuk 4 een beschrijving van deze situatie opgenomen. Hierbij is ingegaan op de huidige werkwijze van de afdeling, waarbij zowel de binnendienst als de buitendienst, althans voor die werkzaamheden die een relatie hebben met onderhoud van de openbare ruimte, zijn meegenomen.

In hoofdstuk 5 kijken we naar de huidige kwaliteit van de verschillende beheeronderdelen in openbare ruimte. Wat kunnen de inwoners van Olst-Wijhe verwachten op basis van de huidige inspanning en de huidige budgetten. In 2010 is de kwaliteit van de openbare ruimte op een vergelijkbare manier in beeld gebracht. We kijken ook nog terug naar deze kwaliteit in 2010.

Hoofdstuk 6 vat hoofdstuk 5 samen in een oordeel over de huidige gemiddelde kwaliteit door het jaar heen, de gewogen kwaliteit.

Hoofdstuk 7 gaat in op de financiën. Welke middelen zijn beschikbaar voor onderhoud (groot onderhoud en dagelijks onderhoud)? Hoe verhouden deze middelen zich tot landelijke kentallen.

Hoofdstuk 8 sluit af met de conclusies en aanbevelingen.

2 Systematiek IBOR

IBOR staat voor Integraal Beheer Openbare Ruimte. Integraal geeft vooral aan dat de gehele openbare ruimte, dat wil zeggen het bovengrondse deel, in al haar facetten wordt beschouwd. De toevoeging over het bovengrondse deel is gebaseerd op het feit dat bijvoorbeeld de riolering en de kabels en leidingen geen onderdeel uitmaken van IBOR.

In het verleden werd de openbare ruimte vooral onderhouden op basis van technische en rationele uitgangspunten, waarbij veelal per discipline een beheerplan bestond. De gebruikers van de openbare ruimte (bewoners, bezoekers etc.) ervaren de openbare ruimte echter niet per discipline, maar als één geheel. Het gaat daarbij veel meer om de belevingswaarde en de functionele kwaliteit. Hierbij spelen aspecten als kwaliteit van de wegen een even grote rol als de aanwezigheid van zwerfvuil. De scheefstand van borden en lichtmasten een even grote rol als de aanwezigheid van graffiti dan wel posters op kasten in de openbare ruimte. Om aan deze integraliteit invulling te geven is de IBOR systematiek tot stand gekomen.

Om een goede structuur aan de openbare ruimte toe te kennen en gedifferentieerd keuzes te kunnen maken wordt de openbare ruimte in structuurgebieden ingedeeld. Voorbeelden van dergelijke structuurgebieden zijn het centrumgebied, de woonwijken, de bedrijventerreinen etc. Dergelijke gebieden verschillen onderling qua inrichting, beleving e.d. en kunnen vanuit die gedachte een ander niveau van onderhoud vragen.

In navolging van het ontstaan van de systematiek IBOR is door de landelijke organisatie CROW een kwaliteitscatalogus ontwikkeld voor de schouw van de buitenruimte. In deze kwaliteitscatalogus zijn voor alle in de openbare ruimte voorkomende objecten schaalbalken gedefinieerd. De beoordelingen van de objecten worden aangegeven op een niveau van A⁺ tot en met D, waarbij de A⁺ staat voor een perfecte staat en de D voor slechte staat. Onderstaand is een voorbeeld van een dergelijke schaalbalk weergegeven voor snoeibeeld van de hagen.

A+	A	B	C	D
				
De strakke lijnen van de haag zijn duidelijk zichtbaar. Er steken geen uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn goed zichtbaar. Er steken weinig uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn redelijk zichtbaar. Hier en daar steken kleine uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn niet meer zichtbaar. Er steken redelijk veel kleine uitlopers uit de haag.	De strakke lijnen van de haag zijn niet meer zichtbaar. Er steken veel uitlopers uit de haag. De haag heeft zich ontwikkeld tot losse heesterrand.
gemiddelde lengte uitlopers	gemiddelde lengte uitlopers	gemiddelde lengte uitlopers	gemiddelde lengte uitlopers	gemiddelde lengte uitlopers
0 cm per 100 m ¹	≤ 10 cm per 100 m ¹	≤ 20 cm per 100 m ¹	≤ 30 cm per 100 m ¹	> 30 cm per 100 m ¹
maximale lengte uitgroeïende uitlopers	maximale lengte uitgroeïende uitlopers	maximale lengte uitgroeïende uitlopers	maximale lengte uitgroeïende uitlopers	maximale lengte uitgroeïende uitlopers
0 cm per 100 m ¹	≤ 30 cm per 100 m ¹	≤ 40 cm per 100 m ¹	≤ 50 cm per 100 m ¹	< 50 cm per 100 m ¹

Met behulp van deze kwaliteitscatalogus wordt een schouw van de buitenruimte uitgevoerd. Uiteraard is het mogelijk om het gehele areaal aan een dergelijke schouw te onderwerpen, maar dit is een tijdrovende en daardoor kostbare aangelegenheid. Vrijwel altijd wordt daarom een representatieve steekproef geschouwd. Als de steekproef voldoende zorgvuldig wordt samengesteld is een dergelijk schouw ook voldoende representatief voor de kwaliteit van de openbare ruimte als geheel. Belangrijk hierbij is uiteraard dat de steekproef voldoende locaties bevat om binnen de structuurgebieden, zoals bovenstaand aangegeven, een betrouwbaar beeld te krijgen. Om een indruk te geven van de kwaliteit van de openbare ruimte zijn in bijlage 5 voorbeelden opgenomen van kwaliteitskaarten.

De resultaten van de schouw geven een beeld van de huidige kwaliteit van de openbare ruimte. Deze actuele kwaliteit vormt ook de basis voor de financiële analyse. Naast de kwalitatieve gegevens worden dan de kwantitatieve gegevens van belang. Dit betreft de hoeveelheden van de diverse objecten in de openbare ruimte. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de aantallen van lichtmasten, borden, vierkante meters groen en wegen, aantallen bomen, aantallen prullenbakken etc. Voor de diverse objecten zijn eveneens door het CROW kentallen ontwikkeld voor de prijs per eenheid, de zogenaamde normkosten. Deze prijzen per eenheid zijn afhankelijk van de gewenste kwaliteit. Zo is het veelal goedkoper om op een kwaliteitsniveau B onderhoud te plegen dan op een kwaliteitsniveau A⁺. Met behulp van de combinatie van de hoeveelheden en het kwaliteitsniveau kunnen de kosten worden berekend. Door vervolgens de kwaliteiten te variëren kan snel en eenduidig in beeld worden gebracht welke kosten bij welk kwaliteitsniveau behoren.

Nadat op bovenstaande wijze de kosten voor de diverse kwaliteitsniveaus per structuurgebied in beeld zijn gebracht kan een optimalisatie worden doorgevoerd. Door een differentiatie van de gewenste dan wel geëiste kwaliteit per structuurgebied worden de beheerkosten bij die keuze direct in beeld gebracht. Deze kosten worden vervolgens geconfronteerd met de beschikbare middelen. Als blijkt dat de verschillen tussen noodzakelijke en beschikbare middelen te groot is, kan een heroverweging van de kwaliteit per structuurgebied worden doorgevoerd. Een andere oplossing is uiteraard om de beschikbare middelen aan te passen aan de gevraagde kwaliteit.

3 Kaders en uitgangspunten

3.1 Uitgangspunten

De analyses die in de volgende hoofdstukken zijn gepresenteerd hebben alleen betrekking op het onderhoud. Dit houdt in dat vervangingen geen onderdeel uitmaken van dit onderzoek. De vervangingen maken in financiële zin ook geen deel uit van de begroting. De vervangingen worden gerealiseerd via separate kredietaanvragen en worden betaald als een kapitaalsinvestering. Zo geldt voor wegverhardingen dat wegen, waarvan de verwachting is dat deze binnen 5 jaar groot onderhoud moeten hebben dan wel moeten worden vervangen, uit het beheerbestand worden gehaald tot het moment van grootschalig onderhoud dan wel reconstructie. Om de verkeersveiligheid in deze periode van 5 jaar te garanderen wordt incidenteel met minimale middelen, bijvoorbeeld koud asfalt, herstel gepleegd.

Voor het IBOR geldt dat de personele capaciteit voor de werkzaamheden die in de openbare ruimte worden uitgevoerd als gegeven wordt beschouwd. Dit betekent dat het takenpakket met de huidige organisatie, zowel intern als extern wordt gerealiseerd. Voor de interne organisatie betekent dit dat de personele bezetting binnen het gemeentelijk apparaat het uitgangspunt is. Dit geldt zowel voor de binnendienst als de buitendienst. Hierbij wordt opgemerkt dat de buitendienst slechts ten dele kan worden ingezet voor structureel onderhoud en dan nog vooral in het groen en op de speelplaatsen. Veelal treedt de buitendienst op als 'EHBO dienst'. Dit houdt in dat de dienst optreedt bij calamiteiten en acuut optredende problemen in de openbare ruimte. De externe bezetting betreft de lopende contracten met externe partijen. Dit geldt voor het contract met Sallcon en lopende contracten met marktpartijen zoals het bermbestek.

3.2 Relevant beleid

Het belangrijkste onderdeel dat deel uitmaakt van het relevante beleid in het kader van het IBOR-beleid is uiteraard het vigerend collegeprogramma. Daarnaast zijn nog diverse onderdelen die in dit kader een rol spelen. Deze onderdelen zijn vastgesteld in de nota: 'Ruimtelijke Kwaliteit, de kunst van het verleiden', die is vastgesteld in de raadsvergadering van 24 februari 2014. De hieruit voortvloeiende beleidsplannen die een relatie hebben met het beheer van de openbare ruimte zijn:

- Structuurvisie Olst-Wijhe.
- Bestemmingsplannen.
- Landschapsonwikkelingsplan.
- Monumenten- en archeologiebeleid.
- Groenbeleidsplan.
- Bomenbeleidsplan.

Collegeprogramma

Olst-Wijhe is een aantrekkelijke gemeente om te wonen en te werken. De verschillende functies, zoals wonen, werken, recreëren, natuur en water, landbouw en verkeer ontwikkelen zich in samenhang en versterken elkaar waar mogelijk. De beoordeling van de inwoners met betrekking tot de woon- en leefomgeving krijgt een voldoende (Bron: Waar staat je gemeente? Burgerpeiling 2014).

Twee punten uit de structuurvisie die extra aandacht krijgen zijn:

1. Het behoud en versterken van de leefbaarheid in de kernen komt centraal te staan in de nog op te stellen visies.
2. De kwaliteit van landschap en buitengebied

En zeker ook samenwerking met de inwoners, organisaties en bedrijven in de gemeente. We doen een actief beroep op de initiatieven en het 'noaberschap' in de samenleving zelf. Vitaliteit, leefbaarheid en sociale samenhang zijn immers in de eerste plaats het resultaat van de manier waarop we elke dag met elkaar samenleven. De gemeente moet daarbij een betrouwbare bondgenoot zijn. Goede initiatieven willen we de ruimte geven en waar nodig faciliteren. Kwetsbare groepen blijven we ondersteunen. En tegen overlast, criminaliteit en verloedering treden we op.

De coalitie heeft veel aandacht voor leefbaarheid en de kwaliteit openbare ruimte heeft een sterke relatie met de leefbaarheid in de wijken. Onderdeel van de leefbaarheid van de wijken zijn de kernenschouwen en de buurtschouwen. Deze worden op de website van de gemeente als volgt aangegeven:

- Ieder jaar brengt het college van B&W een bezoek aan alle kernen van de gemeente. Tijdens het kernenbezoek hoort het college van B&W graag wat er leeft. Ook brengt het college zelf onderwerpen onder de aandacht. Iedereen is van harte welkom.
- Voorafgaand aan het kernenbezoek vindt er ook in iedere kern een buurtschouw plaats. Bij de buurtschouw kijken de bewoners samen met een afvaardiging van het plaatselijk belang / de bewonersgroep, de politie, Salland Wonen en de gemeente ter plekke welke punten in de buurt verbeterd kunnen worden.

3.3 Bestaand beleid kwaliteit openbare ruimte

Binnen de gemeente Olst-Wijhe zijn al keuzes gemaakt voor de kwaliteitsaspecten van het beheer van de openbare ruimte. In het document 'Beleids- en financiële begroting 2015 -2018' is in paragraaf 3 getiteld 'Onderhoud kapitaalgoederen' onder de beleidskaders het volgende vastgesteld.

- Wegen: Wegen worden beheerd conform de systematiek van het CROW. De gemeenteraad heeft in 2003 de Nota Wegbeheer vastgesteld. Voor de zomer van 2015 heeft een nieuwe inspectieronde plaatsgevonden en is de op basis hiervan opgestelde nota voor de komende vijf jaar vastgesteld. Elke 2 jaar wordt een nieuwe weginspectie uitgevoerd. De resultaten van die inspectie kunnen aanleiding geven tot bijstelling van het programma.
- Openbare verlichting: Vanuit de optiek van de verlichting zelf wordt als uitgangspunt gehanteerd dat minimaal 97% van de verlichting brandt. Tevens worden verouderde verlichting vervangen, waarbij de nieuw toe te passen materialen energiezuinig moeten zijn. In het kader van het beheer van de openbare ruimte geldt als uitgangspunt dat een bepaalde mate van

scheefstand van masten en/of armaturen wordt geaccepteerd. Pas als de scheefstand groter is dan 5° wordt de scheefstand gecorrigeerd.

- Riolering en water: De riolering is binnen gemeentes een op zich zelf staande discipline. Voor beheer en onderhoud van riolering is wettelijk vastgelegd dat dit wordt gefinancierd uit de voorziening riolering. De bewoners en de bedrijven betalen rioolrecht, waarvan de opbrengst in de voorziening riolering wordt gestort. Voor het beheer van de openbare ruimte is de riolering technisch gezien buiten beschouwing gelaten. Enerzijds door de werkwijze zoals bovenstaand omschreven en anderzijds doordat herstelwerkzaamheden van de zichtbare delen van de riolering, zoals kolken, goten etc. in de praktijk binnen de gemeente Olst-Wijhe vanuit het budget wege worden betaald. In financiële zin wordt wel een deel van de voorziening riolering aangewend. Bijvoorbeeld het vegen van de wegen wordt veelal uit de voorziening riolering betaald. In hoofdstuk 7 is hier nader op ingegaan.
- Kunstwerken: De kunstwerken in de gemeente Olst-Wijhe worden op het niveau basis onderhouden. De veiligheid staat daarbij voorop. In de 'Beleids- en financiële begroting' is dit als volgt geformuleerd: 'Het totaalbeeld geeft een minimale beeldkwaliteit. Ten gevolge van de bezuinigingen besteden we meer aandacht aan veiligheid dan aan het aanzien. (Een stroef brugdek is belangrijker dan mooi geschilderde leuningen)'.
- Openbaar groen / begraafplaatsen: Het Groenbeleidsplan Olst-Wijhe 2007 – 2017 is door de gemeenteraad vastgesteld in 2006. Het groen wordt beheerd op 2 niveaus *), namelijk op niveau basis in de centra en de woonwijken en op niveau laag op de industrieterreinen en de randen van de dorpen als overgang naar het buitengebied. Het onderhoudsniveau op de begraafplaatsen is hoog. Het doel is om de begraafplaatsen kostendekkend te krijgen, waarvoor in 2014 een nieuw beleids- en beheersplan is vastgesteld.
- Straatmeubilair en kasten technische installaties: Straatmeubilair wordt op een laag niveau onderhouden. De gemeente let bij de keuzes voor onderhoud en vervanging vooral naar veiligheid en niet naar aanzien.
- Speel terreinen: Op de speel terreinen in de gemeente wordt een laag beheer en onderhoudsniveau toegepast. Door samen met de buurgemeente Deventer de inkoop van speeltoestellen en valondergronden aan te besteden is een efficiency in de uitvoering gerealiseerd.
- In de genoemde paragraaf is als laatste ingegaan op de gemeentelijke gebouwen en het brandweermaterieel. Deze spelen echter in het kader van het beheer openbare ruimte geen rol en blijven daarom hier buiten beschouwing.

De keuzes zoals die bovenstaand zijn beschreven zijn in de onderstaande tabel samengevat.

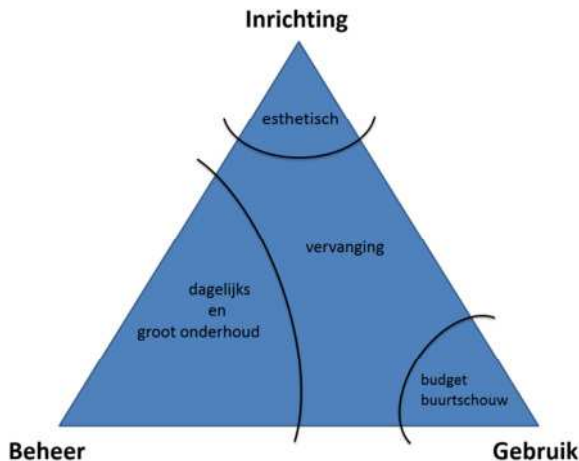
Beheercategorie	Centrum	Hoofdinfra	Woongebied	Bedrijventerrein	Buitengebied
Groen	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag
Wegen en water	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag
Meubilair	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag
Reiniging	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag
Technische installatie	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Kunstwerken	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag

Tabel 3.1: Huidige kwaliteitskeuzes

*) In de 'Beleids- en financiële begroting 2015 -2018' is dit niveau aangepast naar niveau 'Laag'

3.4 Inrichting, gebruik en beheer

Een lastige component van het IBOR-beleid is dat het beleid vooral het beheer beschrijft. De openbare ruimte is complexer, we hebben ook te maken met inrichting en gebruik. In onderstaand schema wordt dit toegelicht:

Binnen de inrichting is vooral rekening gehouden met vervanging van de huidige inrichting. Nieuwe functionaliteiten (bijvoorbeeld drempels) of esthetische wensen (bijzondere uitstraling) kunnen geborgd worden in projectbudgetten of separate plannen (bijvoorbeeld verkeersveiligheid). Denk hierbij aan projecten als het centrumplan Olst van een aantal jaren terug, herinrichting Raalterweg etc.

Figuur 3.1: Inrichting, gebruik en beheer

3.5 Structuurgebieden

Om het beheer van openbare ruimte kwaliteit gestuurd uit te voeren is het van belang om deze openbare ruimte in te delen in structuurgebieden.

Bij de structuurgebieden is gezocht naar gelijkwaardige gebieden voor het beheer openbare ruimte. Een voorbeeld is het functionele gebied 'woonwijk'. We kiezen er dan voor om bijvoorbeeld de woonwijken Kortrick, Zonnekamp, Peperkamp en de kernen Boerhaar, Den Nul te werken met dezelfde beheeruitgangspunten, dezelfde beheermaatregelen en evenredige kosten. De inrichting binnen de gebieden kan wel verschillend zijn, binnen bijvoorbeeld de ene woonwijk is er veel openbaar groen, binnen een andere woonwijk zijn er meer speelplekken. Maar de beheeruitgangspunten worden gelijkgeschakeld.

Een voordeel van het maken van verschillende structuurgebieden is dat er bewust gekozen kan worden in afwijkingen in beheer(niveaus).

De functionele gebieden die voor de gemeente Olst-Wijhe worden onderscheiden zijn:

1. Centrum
2. Hoofdinfrastructuur
3. Woongebieden
4. Bedrijventerreinen
5. Buitengebied

Centrumgebieden geldt voor de centra van de kernen Olst en Wijhe. Deze vullen voor de beide kernen en de omliggende dorpen een duidelijke kernfunctie. De hoofdinfrastructuur betreft de gemeentelijke hoofdwegen zoals de Raalterweg, De Omloop of de Jan Hooglandstraat.

De woongebieden zijn de wijken / buurten waar wonen centraal staat. Dit betreft bijvoorbeeld Stationswijk, Zonnekamp en de kernen Boerhaar, Den Nul etc. De bedrijventerreinen spreekt min of meer voor zichzelf en betreft de Meente, bedrijventerrein Wesepe en De Enk. Het buitengebied kent binnen de gemeente Olst-Wijhe een enorme oppervlakte en betreft alle gebieden die zich buiten de bebouwde kommen bevinden.

De gebieden zijn tot stand gekomen op basis van overleg tussen medewerkers van de gemeente en medewerkers van het bureau. Op hoofdlijnen heeft de reeds genoemde nota 'Ruimtelijke Kwaliteit, de kunst van het verleiden' hierbij een leidende rol gespeeld.

3.6 Waar staat je gemeente

Naast de afwegingen over de kwaliteit van de openbare ruimte zoals die binnen de gemeente worden gemaakt is het interessant om te weten hoe de ingezetenen van de gemeente Olst-Wijhe de kwaliteit van de openbare ruimte beleven. Immers de ingezetenen in de vorm van bewoners bezoekers en bedrijven is de doelgroep. Voor deze groeperingen doe je het als gemeente.

Om hier inzicht in te verkrijgen is een analyse gemaakt van de gegevens van de website 'Waar staat je gemeente'. Op deze site worden vele onderzoeksgegevens van gemeentes weergegeven. Eén van de aspecten die onderdeel uitmaken van deze gegevens is de burgerpeiling. Hierbij wordt onderzoek gedaan naar hoe burgers de werkwijze van hun gemeente ervaren. Het gaat hierbij om een breed scala aan gegevens, zoals woon- en leefklimaat, verbondenheid van de buurt, sociale overlast en sociale veiligheid etc. Ook is een deel van het onderzoek gericht op de kwaliteit van de openbare ruimte. Om een vergelijking te maken met andere gemeentes is een selectie samengesteld van min of meer vergelijkbare gemeentes. Hierbij is enerzijds geselecteerd op inwonertal en anderzijds op grondgebied. Dit heeft in eerste instantie geleid tot een zestal gemeentes. Twee van deze zes gemeentes hebben echter in 2014 en 2015 niet deelgenomen aan de burgerpeiling. Hierdoor resteren de volgende vier gemeentes:

- Olst-Wijhe
- Ommen
- Bergeijk
- Zuidhorn

In bijlage 3 is het totale overzicht van de vier genoemde gemeentes opgenomen. In de tabellen zijn daarbij vergelijkingen aangegeven met niet stedelijk gebied en gemeentes met minder dan 25.000 inwoners. Aangezien het echter gaat over burgerpeilingen van 2014 en 2015 zijn deze cijfers onderling lastig te vergelijken. Daarom is in tabel 3.2 een overzicht opgenomen van de resultaten van de vier gemeentes op het aspect openbare ruimte.

	Olst-Wijhe 2014	Ommen 2015	Bergeijk 2015	Zuidhorn 2014
Perken, plantsoenen en parken in de buurt zijn goed onderhouden (+)	41	66	67	62
Straten, paden en trottoirs in de buurt zijn goed begaanbaar (+)	59	65	69	68
In de buurt zijn weinig tot geen dingen kapot (+)	79	84	86	86
De buurt is schoon (+)	63	79	78	78

Tabel 3.2: Vergelijking vier gemeentes

Een opvallende conclusie is dat de gemeente Olst-Wijhe ten opzichte van de drie andere gemeentes substantieel lager scoort. Dit geldt voor alle vier onderwerpen die bij de burgerpeiling worden gevraagd.

4 Uitgangssituatie areaal

Om referentie te bepalen is in dit hoofdstuk de bestaande situatie in de gemeente Olst-Wijhe in beeld gebracht.

4.1 Bestaande situatie

De gemeente maakt gebruik van het beheersysteem Obsurv van Grontmij. In dit systeem zijn de gegevens betreffende de wegen, het groen en de openbare verlichting opgenomen. De overige gegevens zijn in diverse andere datasystemen als Excel opgenomen. De gemeente heeft deze gegevens ter beschikking gesteld, waarbij is opgemerkt dat de kwaliteit van de data nog een verbeteringslag behoeft. Deels gebeurt dit nu al in het kader van de BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie). Daarna moet nog wel een slag gemaakt worden in de verbetering van de administratieve gegevens.

In bijlage 4 zijn de areaalgegevens weergegeven. De indeling die in de bijlage is aangehouden heeft te maken met de beheergroepen. Voor de gemeente Olst-Wijhe zijn de hoofdbeheergroepen als volgt gedefinieerd:

- Groen.
- Wegen en water.
- Meubilair.
- Reiniging.
- Technische installaties.
- Kunstwerken.

4.2 Huidig areaal

Per hoofdbeheergroep is onderstaand aangegeven welke bijzonderheden voor de gemeente Olst-Wijhe een rol spelen.

- Groen: Binnen groen vallen: bomen, gras, heesterbeplantingen en bosplantsoen (= grof groen), de arealen zijn redelijk op orde. Naast de beheergroepen binnen de hoofdbeheergroep groen heeft de gemeente op dit moment nog de zorg over 8.000 bomen die in het kader van de wet voorpootrecht *) langs openbare wegen door of namens particulieren zijn geplant. Op basis van diverse onderzoeken, vooral in Noord Brabant, blijkt dat dit wettelijk recht nog bestaat. Vooralsnog lijkt het erop dat de particulier niet kan worden aangesproken voor het onderhoud aan deze bomen. Het onderhoud is in de berekeningen meegenomen.

Voorpootrecht *)

Het pootrecht, ook wel voorpootrecht, recht van voorpoting en plantrecht genoemd, houdt in dat grondbezitters het recht hebben om in eigen bezit bomen te planten en te rooien op een stuk grond vóór het eigen perceel. Doorgaans betreft dit de berm van een weg die langs het perceel loopt. Een bijzondere vorm van het pootrecht is het *overpootrecht*. Daarbij rust het recht op de berm aan weerszijden van de weg.

-
- **Wegen en water:** De combinatie van wegen en water is voornamelijk gekozen op basis van sloten en greppels langs de wegen, voornamelijk in het buitengebied. De sloten en greppels zijn onderdelen binnen de gemeente Olst-Wijhe waarvan niet exact bekend is hoeveel lengte dit betreft. Op basis van de plaatselijke kennis en ervaring van medewerkers van de gemeente is gesteld dat dit circa 180 km betreft. Voor de wegen geldt dat de technische staat van de wegen via een separaat traject is beschreven in de wegennota. Naast de wegen en het water vallen de verkeers- en straatnaamborden onder deze hoofdbeheergroep.
  - **Meubilair:** Binnen meubilair gaat het om: speeltoestellen en ondergronden, bladkorven, paaltjes, boomkransen, banken en afvalbakken. Het areaal is maar beperkt in beeld.
  - **Reiniging:** De hoofdbeheergroep reiniging bestaat feitelijk uit twee groepen, te weten de ‘echte vervuiling’ zoals zwerfafval en de ‘natuurlijke vervuiling’ groene uitslag, onkruidgroei op verhardingen e.d. Binnen de hoofdbeheergroep reiniging worden de afvalbakken door de buitendienst geleegd.
  - **Technische installaties:** De kasten in de openbare ruimte zijn grotendeels niet van de gemeente, maar van de nutsbedrijven. Als op deze kasten graffiti is aangebracht dan wel posters zijn geplakt, die vanwege inhoud bijzonder ongewenst zijn, worden deze met de hoogste prioriteit verwijderd. In de praktijk komt dit binnen de gemeente gelukkig niet veel voor. Voor de openbare verlichting geldt dat een beperkte mate van scheefstand van masten acceptabel wordt geacht. Bij grotere scheefstand worden de masten door derden rechtgezet.
  - **Kunstwerken:** Bij beheer en onderhoud van kunstwerken wordt ook een sober niveau gehanteerd. Hierbij staat veiligheid voorop. De stroefheid van het rijdek is belangrijker dan een perfect geschilderde leuning.

4.3 Toekomstige situatie

Op dit moment wordt nog niet gewerkt met de structuurgebieden zoals die in hoofdstuk 3 zijn beschreven. Om toch te kunnen werken met de structuurgebieden zijn de hoeveelheden aan de hand van de bestaande beheerbestanden zo goed mogelijk toegedeeld aan deze gebieden. De beheerbestanden worden op dit moment geactualiseerd aan de hand van de vervaardiging van de BGT. Dit impliceert dat in deze hoeveelheden per structuurgebied een kleine afwijking in de hoeveelheden kan zitten ten opzichte van de werkelijkheid. Aangezien het hier echter gaat om hoeveelheden die de gehele gemeente beslaan, is de invloed van deze afwijkingen verwaarloosbaar.

5 Huidige kwaliteit

Kwaliteit wordt gekenmerkt door verschillende aspecten, bijvoorbeeld reiniging, technische staat, beleving, ontwerptechnisch etc. Deze rapportage gaat over beheerkwaliteiten. Deze zijn te beoordelen op basis van de CROW-beeldkwaliteit (output-meting) en op basis van technische inspecties (wegen, bomen, etc.). In bijlage 2 is een beschrijving opgenomen hoe beeldkwaliteit wordt gemeten en wat in kwaliteitsprofielen reële verwachtingen zijn.

In dit hoofdstuk is informatie uit verschillende kwaliteitsopnames opgenomen en is in samenspraak met de vaktechnische afdeling een eendoordeel geveld in hoofdstuk 6: ‘Gewogen kwaliteit’.

5.1 Kwaliteitsmeting beeldkwaliteit 2015

In de zomer 2015 is door Civitas een meting op de beeldkwaliteit uitgevoerd. Deze meting is uitgevoerd op een steekproef van 80 punten binnen de gemeente. Bij het samenstellen van de steekproef is uiteraard gezorgd voor een voldoende afspiegeling van de verschillende structuurgebieden. Nadrukkelijk geldt dat de meting een momentopname betreft. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat de meting wordt uitgevoerd in de week voordat de hagen worden geknipt. De meting leidt dan tot een vertekend beeld. Bij de uitwerking van de meting in hoofdstuk 6 wordt daarom gesproken over gewogen kwaliteit. Hierbij zijn dergelijke aspecten op basis van plaatselijke ervaringen en eventueel andere beschikbare metingen gecorrigeerd. Uit de meting van de huidige beeldkwaliteit kwam het volgende beeld naar voren.

Beheercategorie	Centrum	Hoofdinfra	Woongebied	Bedrijventerrein	Buitengebied
Groen	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag
Wegen en water	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag
Meubilair	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Basis
Reiniging	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog
Technische installatie	Basis	Basis	Basis	Basis	Laag
Kunstwerken	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog

Tabel 5.1: Resultaten uitgevoerde schouw 2015

Opvallend is dat de kwaliteit van de beheercategorieën Meubilair, Reiniging en Kunstwerken hoog scoort, terwijl in paragraaf 3.3 is aangegeven dat de actuele kwaliteitskeuzes basis of laag zijn. Dit zou kunnen betekenen dat binnen de gemeente of door de buitendienst of door aannemers binnen bestaande contracten veel wordt gedaan. Niets is echter minder waar. Juist op deze beheercategorieën worden nauwelijks werkzaamheden verricht. De verklaring voor de hoge score is eenvoudig. Binnen de gemeentegrenzen van de gemeente Olst-Wijhe worden vrijwel geen vervuilende activiteiten ontplooid. Juist aspecten als zwerfvuil, beplakking van kasten en/of kunstwerken, graffiti etc. worden vrijwel niet waargenomen. De conclusie op basis van de uitgevoerde schouw en de hoge scores voor de genoemde categorieën is dan ook dat Olst-Wijhe een schone gemeente is.

5.2 Kwaliteit 2010

In 2010 heeft bureau Cyber een kwaliteitsmeting uitgevoerd. De resultaten uit deze meting waren:

Beheercategorie	Centrum	Hoofdinfra	Woongebied	Bedrijventerrein	Buitengebied
Groen	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog
Wegen en water	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog
Meubilair	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog
Reiniging	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis

Tabel 5.2: Resultaten uitgevoerde schouw 2010

De meting van Cyber uit 2010 laat een beduidend positiever beeld zien dan de gewogen kwaliteit van 2015. In 2010 waren veel scores in het A en B profiel. Echter de beheersing van onkruid op verharding en in beplanting liet stevige uitschieters naar beneden zien.

5.3 Achteruitgang kwaliteit 2010 – 2015

Op basis van de paragrafen 5.1 en 5.2 is duidelijk dat de kwaliteit van de openbare ruimte in die periode beduidend slechter is geworden. Ondanks het feit dat de metingen niet volledig vergelijkbaar zijn door het ontbreken van de structuurgebieden in 2010 is de gemiddelde kwaliteit duidelijk minder geworden. Dit is verklaarbaar uit de bezuinigingen die in die periode zijn doorgevoerd. De begroting van 2010 geeft aan dat bijvoorbeeld voor openbaar groen nog circa € 700.000,- in de begroting was opgenomen. In 2015 is dit bedrag afgenomen tot circa 590.000,-. Gelijktijdig is het te onderhouden areaal als gevolg van nieuwbouw gegroeid, waarbij een toename van het openbaar groen als gevolg van nieuwe wijken circa 6 ha bedraagt. Een dergelijk groot verschil in beschikbare budgetten en daarbij een toename van het te beheren areaal betaalt zich uit in een achteruitgang van de kwaliteit.

5.4 Toekomstige kwaliteit bij ongewijzigd beleid

De huidige kwaliteit is voor de meeste beheergroepen te borgen. Voor enkele beheergroepen (waar de kwaliteit nu al knelt) kunnen we de volgende ontwikkeling verwachten:

- Onkruidbeheersing op verharding: onkruidgroei wordt niet geremd, elk jaar zal het onkruid stevig toenemen tot 100% voeglengthe op verhardingen die niet of weinig worden gebruikt. Dit levert verkeersonveilige situaties op. De diktegroei van de onkruiden zal verharding op gaan drukken.
- Bermen en sloten. Slechts een beperkt deel van de bermen en sloten wordt gemaaid. Het deel dat dichtgroeit met houtige gewassen zal over de weg groeien en zorgen voor verkeersonveilige situaties. Bermen en sloten verliezen hun afwateringscapaciteit waardoor agrarische percelen wateroverlast krijgen en op de wegen meer water blijft staan waardoor de schade aan de wegen toeneemt.
- Het openbaar groen heeft te kampen met een stevige onkruiddruk. Dit zal nog verder toenemen en bepaalde vakken zullen geheel ‘vergrassen’. De afschrijving van de vakken gaat sneller.

6 Gewogen kwaliteit

Gewogen kwaliteit 2015

De samenvoeging van de metingen en de inbreng van de lokale kennis en ervaring, zoals toegelicht in paragraaf 5.1, leiden tot een gewogen kwaliteit over de verschillende structuurgebieden. De huidige gewogen kwaliteit laat het volgende beeld zien:

Beheercategorie	Centrum	Hoofdinfra	Woongebied	Bedrijventerrein	Buitengebied
Groen	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag
Wegen en water	Basis	Basis	Basis	Basis	Zeer laag
Meubilair	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Basis
Reiniging	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog
Onkruid op verhardingen	Zeer laag	Zeer laag	Zeer laag	Zeer laag	Zeer laag
Technische installatie	Basis	Basis	Basis	Basis	Laag
Kunstwerken	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog

Tabel 6.1: Gewogen kwaliteit 2015

6.1 Groen

Groen wordt door de bezuinigingen op dit moment gestuurd op een Laag kwaliteitsniveau.

In de openbare ruimte is te zien dat het lage niveau vaak gehaald wordt, dit geldt voor grasmaaien, randsnoei beplanting, onkruidbeheersing, bijmaaien obstakels, etc. In het contract Sallcon ligt de afspraak tussen een basis en een laagniveau in. In de praktijk komt dit bij een laag niveau uit. Bij bomen is er sprake van een stevige achterstand in het snoeiregime, tot onder het niveau laag. Dit wordt mede veroorzaakt door het aantal van 8.000 bomen in het kader van het voorpootrecht (zie paragraaf 4.2), waarvan het onderhoud toch bij de gemeente ligt.

6.2 Wegen en Water

De technische kwaliteit van de wegverhardingen is in dit kader buiten beschouwing gelaten. De reden hiervoor is dat in het voorjaar van 2015 een globale visuele weginspectie is uitgevoerd en dat op basis van deze inspectie het wegbeheerplan voor de periode 2016 – 2020 is opgesteld. De aspecten die nu in het kader van de IBOR schouw zijn meegenomen hebben betrekking op de markeringen (met name het buitengebied) en de verkeersvoorzieningen (bebakening, bordjes etc.). De achterstand in markeringen is stevig. Maar ook de scheefstand en kleurechtheid van de verkeersvoorzieningen zit onder de norm. Bij straatnaam- en verkeersborden is in de Beleids- en financiële begroting 2015 – 2018 vastgelegd dat deze op een laag niveau worden onderhouden. Als bijvoorbeeld van de bebording de reflectiewaarde afneemt, waardoor de borden in het donker minder goed leesbaar zijn, wordt dit acceptabel geacht. De wegbermen vallen niet onder groen, maar onder wegen. De bermen laten zwaar te wensen over. Te hoog gelegen bermen, waardoor het water niet kan afstromen, overgroeiing van de verharding door grasgroei, hoog gras in de bermen, het niet bijmaaien rondom obstakels zoals bermplanken waardoor de zichtbaarheid hiervan in het geding is etc. De sloten en greppels worden voor het grootste deel niet onderhouden. Hierdoor zijn inmiddels behoorlijke problemen ontstaan. Sloten en greppels beginnen dicht te groeien met als gevolg dat het niveau zeer laag voor bermen en sloten erg actueel is.

6.3 Meubilair

Het meubilair is in grote lijnen goed op orde. De kleurechtheid laat wel duidelijk te wensen over. De speeltoestellen worden gedurende het jaar twee keer geschoond en onderhouden. Dit heeft ook te maken met het attractiebesluit, waarin wettelijk is vastgelegd dat speeltoestellen periodiek moeten worden gekeurd om de risico's op ongevallen te beperken. Deze verplichte keuring dient plaats te vinden door een gecertificeerde externe organisatie. Binnen de gemeente Olst-Wijhe worden de toestellen, naast de verplichte keuring, twee keer per jaar door de buitendienst gecontroleerd en worden kleine schades en mankementen hersteld. Binnen de hoofdcategorie meubilair is nog een bijzondere beheergroep, namelijk de bladkorven. Deze worden in het najaar geplaatst om het afvallende blad op te ruimen. De korven worden door de buitendienst geplaatst en nadat het blad is opgeruimd weer verwijderd. De overige objecten in openbare ruimte vallend onder de hoofdbeheergroep meubilair, zoals paaltjes, boomkransen, etc. worden, zoals vastgelegd in de Beleids- en financiële begroting 2015 – 2018, op een sober niveau onderhouden.

6.4 Reiniging

Aan de reiniging betreffende zwerfafval worden nauwelijks activiteiten ontplooid. Toch is het kwaliteitsbeeld goed, hetgeen betekent dat bewoners en bezoekers in de praktijk weinig zwerfafval veroorzaken. Tenslotte speelt voor de reiniging nog een specifiek aspect een belangrijke rol. Dit betreft de verontreiniging van de wegen als gevolg van bouw- en/of landbouwverkeer. Binnen de gemeente Olst-Wijhe wordt nauwelijks aan handhaving gedaan, waardoor de veroorzakers van deze vervuiling lastig zijn aan te pakken. Gevolg daarvan is dat als de situatie ernstig wordt de gemeente de wegen reinigt, waar feitelijk geen budget voor is.

6.5 Onkruidgroei op verhardingen

Voor de onkruidgroei op verhardingen is er een serieus knelpunt, zoals blijkt uit de waardering in tabel 6.1. Hier 'scoort' onkruid op verhardingen voor alle structuurgebieden slecht. Het niveau hiervan is zeer laag.

6.6 Installaties

De niet technische kwaliteit van de installaties gaat over beplakking van kasten van de drukriolering in het buitengebied, stroomkasten (derden) en scheefstand van lichtmasten. Zoals eerder aangegeven wordt een bepaalde mate van scheefstand binnen de gemeente geaccepteerd. De beplakking en graffiti van kasten is, naar analogie van de reiniging betreffende het zwerfafval, beperkt.

6.7 Kunstwerken

Beplakking en graffiti op bruggen komt maar heel weinig voor, zodat het beeld er wat dat betreft goed uit ziet. De technische kwaliteit is minder duidelijk, waarbij het beleid meer is gericht op het garanderen van de veiligheid (stroefheid e.d.) dan het visuele aspect van de kunstwerken (schilderen leuningen e.d.)

7 Huidige financiën

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de financiën. We kijken hierbij naar de budgetten in kort en lang cyclisch onderhoud (dagelijks en groot onderhoud). Budgetten voor vervanging zijn buiten beschouwing gelaten. Vanuit de begroting zijn alle uitvoeringskosten in beeld gebracht. Vervolgens wordt op basis van huidige (landelijke) normgetallen (CROW en IMAG) het areaal doorgerekend. Hierbij zijn wij uitgegaan van de huidige (gewogen) kwaliteit. Hier komt een totaalbedrag uit voor cyclisch onderhoud. Vervolgens trekken wij enkele conclusies.

7.1 Begroting

De begroting 2016 laat zien dat de volgende uitvoeringsbudgetten ter beschikking staan.

	Begroting
Groen	€ 589.990
Wegen en water	€ 699.647
Meubilair	€ 46.089
Reiniging	€ 96.820
Onkruid op verhardingen	€ 17.500
Technische installatie	€ 77.425
Kunstwerken	€ 11.265
Totaal	€ 1.538.736

Tabel 7.1: Begroting 2016

Door bezuinigingen is de begroting de afgelopen jaren stevig gekrompen, het gaat om ruim 3 ton. Deze afname loopt parallel aan de afname van kwaliteit zoals gemeten in 2010 en in 2015. Daarnaast geldt dat in de begroting geen rekening wordt gehouden met areaaluitbreidingen. In de gemeente zijn op dit moment enige plannen in ontwikkeling, zoals de bouwplannen Zonnekamp in Olst en Noorder Koeslag in Wijhe. Dit betekent dat de hoeveelheid openbare ruimte toeneemt. Hiervoor is in de begroting geen voorziening opgenomen.

Als een knelpunt wordt momenteel het contract met Sallcon gezien. Het contract dat ten grondslag ligt aan dit onderhoud bedraagt circa € 250.000,- per jaar. Dit bedrag komt volledig ten laste van het budget groenbeheer. In dit contract worden voor de gemeente waardevolle sociale doelstellingen gerealiseerd. Echter in een recente vergelijking met de marktpartijen en op basis van de normkosten blijkt dat de marktwaarde minimaal € 50.000,- lager ligt. Tevens blijkt dat de aansturing van de Sallcon ploegen problemen oplevert in die zin dat de binnen het contract afgesproken kwaliteit niet wordt gehaald

7.2 Financiële scan

De financiële scan is opgebouwd uit betreffende arealen en landelijke normkosten. Hierbij is gerekend vanuit het huidige kwaliteitsniveau (gewogen kwaliteit). Het normbedrag (prijsspeil 2016) dat nodig is om de huidige vastgestelde kwaliteit te halen is het volgende:

	Norm
Groen	€ 540.085
Wegen en water	€ 874.710
Meubilair	€ 99.566
Reiniging	€ 114.835
Onkruid op verhardingen	€ 90.000
Technische installatie	€ 78.824
Kunstwerken	€ 20.614
Totaal	€ 1.818.634

Tabel 7.2: Normkosten areaal Olst-Wijhe

Als de huidige praktijk vergeleken wordt met de normkosten dan valt op:

Sloten, greppels en bermen worden voor een groot deel niet onderhouden. Gevolg hiervan is dat de kwaliteit hiervan inmiddels een zorgwekkende staat heeft bereikt. Sloten en greppels kunnen hun functie voor de afwatering niet meer vervullen. In een aantal gevallen is inmiddels zoveel ongewenste begroeiing in de sloten en greppels ontstaan, dat de begroeiing boven de verharding gaat overhangen (zie figuur 7.1). Als onderdeel van de sloten en greppels dient ook een groot aantal duikers te worden gereinigd (doorgespoten).

Voor de bermen geldt eveneens dat een forse achterstand in onderhoud is ontstaan. Dit betreft niet zo zeer het maaien van de bermen, maar wel de hoogteligging. Van de totale lengte bermen van 360 km ligt ongeveer 50% te hoog. Dit begint tot problemen te leiden in die zin dat het water niet meer van de weg kan worden afgevoerd en daarmee onveilige situaties voor het verkeer veroorzaakt. Bovendien zorgt gaat het water, dat niet meer van de wegen af wil stromen, er voor dat de constructie van de betreffende weg versneld achteruit gaat. Op dit moment is de exacte omvang van het probleem niet bekend, zodat het lastig is om de totale achterstand goed te kunnen ramen. Bovendien worden de kosten van het oplossen van dit probleem voor een groot deel bepaald door de verwerking van het vrijkomende materiaal. Indien dit volledig moet worden afgevoerd naar een erkende verwerker zijn de kosten enorm. Een goede mogelijkheid is om het vrijkomende materiaal te verwerken op de aanliggende percelen. Veelal staan agrariërs zeer welwillend tegenover de ontvangst van dergelijke materialen. Hiervoor is echter wel overleg noodzakelijk. Via de belangenorganisatie LTO dan wel rechtstreeks met individuele agrariërs liggen hier goede mogelijkheden. Bij maximale afzet van het vrijkomende materiaal op aanliggende percelen bedragen de kosten naar verwachting circa € 250.000,-, terwijl de kosten bij volledige afvoer van het vrijkomende materiaal naar een erkende verwerker naar verwachting € 1 miljoen bedragen.

Bij onkruidbeheersing op verharding wordt op dit moment bijna geen actie uitgevoerd. Op veel verhardingen is er sprake van een stevige onkruidgroei. Op termijn heeft dit ook een negatief effect op de stabiliteit van de verhardingen. Een regulier beheer (basisniveau) levert een kostenverhoging op van € 72.500,-

Figuur 7.1: overhangende begroeiing

Figuur 7.2: onkruid op trottoir

7.3 Conclusies

Een vergelijking tussen begroting en normkosten laat het volgende verschil zien:

	Begroting	Norm	Vershil
Groen	€ 589.990	€ 540.085	€ 49.905
Wegen en water	€ 699.647	€ 874.710	-€ 175.063
Meubilair	€ 46.089	€ 99.566	-€ 53.477
Reiniging	€ 96.820	€ 114.835	-€ 18.015
Onkruid op verhardingen	€ 17.500	€ 90.000	-€ 72.500
Technische installatie	€ 77.425	€ 78.824	-€ 1.399
Kunstwerken	€ 11.265	€ 20.614	-€ 9.349
Totaal	€ 1.538.736	€ 1.818.634	-€ 279.898

Tabel 7.3: Vergelijking begroting en normkosten

Bij de vergelijking van de bedragen in de begroting met de bedragen gebaseerd op normkosten blijkt dat de totale beschikbare middelen uit de begroting leiden tot een tekort van ruim € 287.000,-. Als wordt ingezoomd op de begrotingsposten leidt dit tot de volgende conclusies:

- Voor de begroting groen geldt dat het bedrag in de begroting hoger is dan op basis van de normkosten mag worden verwacht. Dit wordt veroorzaakt door het contract dat de gemeente heeft met Sallcon. Sallcon is ruim € 50.000,- duurder dan de marktpartijen, dit is een geaccepteerd gegeven. Verder is de voorgeschreven uitvoeringshandeling (schoffelen op laag niveau) ongeveer een ton duurder dan een echte sturing op een laagniveau (onkruidbestrijding met de bosmaaier). Beide keuzes hebben gevolgen voor de arbeidsparticipatie in het groen. Daarnaast is geconstateerd dat binnen het groenbeheer een achterstand is ontstaan in het snoeien van bomen. Dit is mede veroorzaakt doordat de gemeente de kosten van het snoeien van 8.000 bomen die in het kader van het voorpootrecht zijn geplant niet op de eigenaren kan verhalen.
- Voor wegen en water bedraagt het tekort in de begroting ten opzichte van de normkosten ongeveer € 175.000,-. Dit wordt vooral veroorzaakt door de toestand van de bermen, de greppels en de sloten.
- Bij het meubilair is een aparte situatie ontstaan, er is een hoog niveau gemeten, maar financieel komen we tekort. De gemeente heeft hierin een hoge mate van efficiëntie (veel toestellen met weinig onderhoud en een efficiënte inzet in beheer).
- Voor reiniging wordt het volledige tekort veroorzaakt door de norm voor onkruid op verhardingen. Alleen met de bestrijding van onkruidgroei op verhardingen conform de normkosten is een bedrag gemoeid van ongeveer € 72.500,-.
- Bij de technische installaties komen begroting en norm redelijk goed overeen.
- Voor de kunstwerken geldt dat binnen de gemeente een uiterst terughoudend beleid wordt gevoerd. Hierbij komt dat binnen de gemeente zowel voor zwerfvuil als voor beplakking en graffiti geldt dat dit bijna niet voorkomt. Hierdoor kan voor de kunstwerken, althans het visuele deel van de kunstwerken, met een lager bedrag worden volstaan dan volgens de norm noodzakelijk zou zijn.

De verschillen tussen de normkosten en de bedragen in de begroting, zoals deze bovenstaand kwalitatief zijn beschreven, zijn vervolgens gekwantificeerd. Dit betekent dat de daadwerkelijke tekorten van de verschillende disciplines zijn berekend en in geld uitgedrukt. Het resultaat van deze berekeningen is in tabel 7.4 weergegeven.

	Onderdeel	Norm	Begroting	Vershil
Groen	Sallcon	€ 186.054	€ 231.127	€ 45.073
Wegen en water	Sloten en bermen	€ 195.000	€ 40.000	€ 155.000
Wegen en water	Onkruid op verhardingen	€ 97.000	€ 17.500	€ 79.500
	Totaal	€ 478.054	€ 281.127	€ 279.573

Tabel 7.4: Overzicht tekorten per discipline

In deze tabel hebben we niet inzichtelijk kunnen maken dat als in het groenbeheer voor een laag niveau wordt gekozen er financiën vrijspelen die bij het boombeheer nodig zijn. De keuze voor een laag niveau in het groen krijgt wel deze consequentie.

- Het contract met Sallcon komt budgettair volledig ten laste van de begroting groenbeheer. Sallcon wordt echter als duurzame partner beschouwd, omdat via het contract met Sallcon uiteraard andere waardevolle sociale doelstellingen worden bereikt. Echter vanuit groenbeheer blijkt dat uitbesteding aan de markt op basis van de normkosten een besparing oplevert van ruim € 45.000,-.
- Binnen de gemeente wordt door beperkte financiële middelen nauwelijks onderhoud uitgevoerd aan sloten en greppels en aan de bermen. Voor de bermen geldt dit niet zozeer voor het maaien van de bermen als wel voor de hoogteligging. Op basis van de normkosten en het bedrag in de begroting blijkt dat een structureel tekort bestaat van € 155.000,-. Door dit structurele tekort en het beperkte onderhoud is inmiddels een achterstand ontstaan van ongeveer € 735.000,-. Dit achterstallig onderhoud kan binnen de huidige begroting niet worden weggewerkt.
- Onkruid op verhardingen wordt inmiddels gemeente breed als probleem ervaren. In figuur 7.1 is al een voorbeeld van dit fenomeen aangegeven. Om hier gemeente breed een structurele oplossing voor te bieden is circa € 79.500,- aanvullend budget noodzakelijk.

7.4 Overige aspecten

Uit de samenleving komen regelmatig vragen of er in het buitengebied meer gebruik gemaakt kan worden van grasbetonstenen in de bermen. Voor de gehele gemeente Olst-Wijhe bestaat de wens om nog circa 26 km grasbeton langs wegen in het buitengebied aan te leggen. Kosten technisch in beheer levert dit geen wezenlijk voordeel op. Het huidige beheer (vullen van grotere gaten met puin) of het beheer met grasbetonstenen (incidenteel recht leggen) ontloopt elkaar in structurele jaarlijkse kosten niet of nauwelijks. Echter de eenmalige aanleg van grasbetonstenen levert een stevige investering op. Het gaat hierbij om een bedrag van € 850.000,-.

8 Conclusies en aanbevelingen

8.1 Conclusies

De openbare ruimte is het visitekaartje van de gemeente Olst-Wijhe. De gemeente is verantwoordelijk voor de ontwikkeling, het ontwerp, het onderhoud en de regulering en handhaving van de openbare ruimte. Om hier een goede invulling aan te kunnen geven is beleid nodig. In dat kader is een kwaliteitsonderzoek naar de actuele situatie van de buitenruimte in de gemeente uitgevoerd.

De kwaliteit van de buitenruimte is vastgesteld door middel van de integrale schouw van de openbare ruimte. De schouw bestaat uit een steekproef van 80 inspectiepunten die aselekt zijn gekozen. Bij de keuze van deze punten is wel rekening gehouden met voldoende spreiding over de diverse functionele gebieden in de gemeente. Dit houdt in dat de punten zijn verdeeld over de centra, de woongebieden, de hoofdinfrastructuur, de bedrijventerreinen en het buitengebied. Hierdoor is gegarandeerd dat de steekproef een goede afspiegeling geeft van het gemeentelijke areaal.

Het resultaat van de schouw leert dat de gemiddelde kwaliteit van de openbare ruimte in de periode 2010 – 2015 behoorlijk achteruit is gegaan. De verhardingen, de kunstwerken, het zwerfvuil en het meubilair scoren nog redelijk, maar op andere aspecten is duidelijk een achterstand ontstaan. Specifiek het onderhoud van het groen (snoeien), de onkruidgroei in de verhardingen en het onderhoud van sloten en greppels in het buitengebied kent een zorgelijke staat. Het snoeien van bomen, maaien van de bermen, het bijmaaien rondom obstakels kennen een behoorlijke achterstand. Dit geldt zeker ook voor het onderhoud aan sloten en greppels. Bij een groot aantal sloten en greppels heeft dit geleid tot de spontane groei van bosplantsoen, waarbij in een aantal gevallen dit bosplantsoen over de wegen in het buitengebied heen begint te groeien. Om een goede en veilige doorgang voor het verkeer te kunnen garanderen moet dit bosplantsoen op zijn minst worden teruggesnoeid, maar beter nog geheel worden gerooid.

Hiermee is in kwalitatieve zin aangegeven waar zich de pijnpunten in het beheer openbare ruimte bevinden. Kwantitatief, dat wil zeggen in financiële zin, zijn de achterstanden berekend door de benodigde budgetten te bepalen op basis van de vastgestelde arealen met daarbij behorende normkosten. Hieruit blijkt dat voor het contract met Sallcon een negatieve balans ontstaat van € 50.000,-, voor onkruid op verhardingen € 90.000,- en voor de sloten en greppels € 140.000,-.

Dat deze achterstanden hebben kunnen ontstaan is te verklaren uit de bezuinigingen die de afgelopen jaren op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte zijn doorgevoerd. In de begroting van 2010 was voor het openbare groen nog een bedrag opgenomen van € 700.000,-. In 2015 was dit bedrag nog € 600.000,- en voor de jaren 2016 en volgend is dit nog € 590.000,-. Daarbij komt nog dat het areaal groen als gevolg van nieuwe woonwijken (Zonneveld, Noorder Koeslag) met circa 6 ha is toegenomen.

8.2 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het onderzoek IBOR voor de gemeente Olst-Wijhe is goed inzicht verkregen in de kwaliteit van de openbare ruimte en de werkwijze (financieel en personeel) die tot deze kwaliteit heeft geleid. Het IBOR plan geeft handvatten om het beheer en onderhoud van de openbare ruimte beter te sturen. Om deze handvatten concreet te maken zijn in deze paragraaf aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen zijn aangegeven aan de hand van de PDCA-cirkel. Deze informatie is een stappenplan om een nog mooiere organisatie en openbare ruimte te creëren

Figuur 8.1: PDCA-cirkel

Plan – beleid

Het IBOR-plan is het overkoepelende beleid voor de hele openbare ruimte (samen met het Waterplan). Deze zal nog vertaald kunnen worden in:

- Opstellen diverse sectorale beheerplannen waarbij een aandachtspunt is dat deze financieel aansluiten op het IBOR-plan.
- Verder uitwerken van meerjarenprognose vervangingen van de verschillende disciplines.

DO - uitvoering

Voor de uitvoering en de sturing hiervan komen de volgende acties in beeld:

- Vertaling van IBOR-plan in beheerstrategie buitendienst (producten, uren en planning), versterken/herijken visie buitendienst.
- Interne bespreking met sociaal beleid over contract Sallcon. Kansen in ‘brede arbeidsparticipatie’ verder benutten.

Check – controle/toezicht

Bij de controle/toezicht is het van belang structureel meer informatie te verzamelen en vast te leggen over de kwaliteit van uitvoering en hiermee over de totale kwaliteit van de OR.

- Opstellen schouwplan voor alle beeldonderdelen van de OR (bestek en buitendienst). Belangrijk is hierin een balans te creëren tussen inspanning (benodigde tijd voor metingen) en resultaat (bruikbare informatie voor de organisatie). In het schouwplan wordt gekeken naar 3 type beeldmeetlatten: kort cyclisch, middellang cyclisch en lang cyclisch.
- Bijsturen op basis van meting. Met name bij de buitendienst kan een slag gemaakt worden door de planning te laten beïnvloeden door de resultaten van de metingen.

Act - monitoring

De verantwoording voor de kwaliteiten en financiën in de nota zal beter geborgd kunnen worden in de organisatie. Dit kan gekoppeld worden aan de gebruikelijke bestuurlijke rapportages.

- Opstellen van een monitoringsplan met hierin de volgende aspecten:
  - Inzicht in kwaliteit -beeldposten (jaarlijks)
  - Voortgang in financiën (jaarlijks).
  - Overig: klachten en meldingen, bewonerstevredenheid, etc.

Op bovenstaande wijze wordt meer grip verkregen op het IBOR. Voor een aantal andere aspecten zijn onderstaand nog een aantal aanvullende aanbevelingen opgenomen.

- Het contract met Sallcon levert een waardevolle bijdrage in sociale zin. Zuiver technisch bekeken levert dit echter ook een negatieve balans op in de zin van onderhoud openbaar groen. De tegengestelde belangen hierin vragen om een zorgvuldige afweging en die kan door een zorgvuldige analyse van het contract worden bereikt.
- De wens om aanvullend grasbeton in de berm van de wegen in het buitengebied komt de verkeersveiligheid ten goede en brengt na realisatie geen extra onderhoudskosten met zich mee. Een onderzoek naar een eenmalige financiering van dit grasbeton verschaft duidelijkheid over de haalbaarheid hiervan.
- De hoogteligging van de berm langs de wegen in het buitengebied is een punt van zorg. Een aanvullende inventarisatie van ernst en omvang het dit probleem schept duidelijkheid over hoe zorgwekkend deze situatie is. Parallel daaraan ontstaat dan ook inzicht in de financiële middelen die noodzakelijk zijn om dit probleem op te lossen.

Bijlage 1 Begrippenlijst

Ambitieprofiel	De beeldenrange (% A+, A, B, C, D) die mag voorkomen op een beheerniveau.
Beleidsmeting	Het meten van de beheer kwaliteit van de openbare buitenruimte. Met het resultaat kan worden bepaald of de nagestreefde ambitieniveaus daadwerkelijk worden gehaald.
Beheer	Instandhouding, combinatie van Dagelijks en Groot Onderhoud en Vervangingen.
Beheergroep	Een beheergroep waarbinnen gelijksoortig beheer en gelijksoortige beheeringrepen worden geborgd. Bijvoorbeeld: bosplantsoen, elementverharding, paaltjes, etc.
Beheerkwaliteit	Visueel niveau waarop een beheergroep wordt onderhouden, oftewel de kwaliteit van de gepleegde beheermaatregelen.
Beheermaatregelen	Handeling die voor de beheergroep wordt uitgevoerd voor dagelijks onderhoud en groot onderhoud.
Beheerniveau	Het visuele kwaliteitsniveau waarop een beheergroep wordt onderhouden. Een beheerniveau is opgebouwd uit een aantal kwaliteitsbeelden. Dit betekent dat er een kwaliteitsbeeld A+ voor kan komen, maar ook een A of een B, afhankelijk van het beheerniveau. Bij een beheerniveau hoort dus een range van kwaliteitsbeelden.
Dagelijks onderhoud (DO)	Binnen dagelijks onderhoud vallen onderhoudsactiviteiten: <ul style="list-style-type: none"> - die binnen de cycli van een jaar worden uitgevoerd aan voorzieningen, die voornamelijk betrekking hebben op netheid (reiniging, onkruidbeheersing, maaien e.d.). - reparaties aan voorzieningen in kader van ‘heel’ en ‘veilig’. - acties ten behoeve van calamiteiten met name in het kader “veilig”.
Functionaliteit	De wijze waarop een beheerelement voldoet aan het doel waarvoor het geplaatst is.
Functioneel gebied	Aanduiding voor een functioneel of stedenbouwkundig geheel binnen de grenzen van het stadsdeel, bijvoorbeeld ‘hoofdinfrastructuur’, ‘woongebied’ of ‘bedrijventerrein’.
Groot onderhoud (GO)	Onderhoudsactiviteiten die meerjarig en planmatig uitgevoerd worden aan voorzieningen, maar niet onder ‘vervangingsonderhoud’ vallen. Hier vallen geen (nood-) reparaties en calamiteiten in het kader van ‘veilig’ onder.
Hoofdbeheergroep	Een hoofdgroep binnen het beheer van de openbare ruimte, bijvoorbeeld ‘wegen’, ‘groen’ of ‘reiniging’. Een beheergroep bestaat uit meerdere onderdelen.
Ingrijpmoment	Het vastgestelde moment waarop er beheeringrepen nodig zijn, omdat het geconstateerde beeld buiten van een lagere kwaliteit is dan afgesproken.
Vervangingsonderhoud (VV)	Het planmatige een op een vervanging van de voorziening aan het einde van de (technische) levensduur.
Werkpakket	Een werkpakket is een set maatregelen ten behoeve van het beheer en onderhoud van een voorziening in de openbare buitenruimte. Aan een werkpakket zijn eenheidsprijzen gekoppeld voor het totaal, voor het type onderhoud (dagelijks onderhoud of groot onderhoud) en per maatregel.

Bijlage 2 Beeldkwaliteit

Kwaliteitsmeting Beeldkwaliteit

Door het landelijke kwaliteitsinstituut het CROW is de systematiek ‘beeldkwaliteit’ ontwikkeld waarbij op basis van beelden in combinatie met normen wordt gekeken naar kwaliteit van de openbare ruimte. De kracht van deze systematiek is dat wordt gekeken naar output (wat bereiken wij met de ingezette financiën/uren).

Een voordeel van output-beschrijving is dat het makkelijker te communiceren is met de gebruikers van de openbare ruimte, uw inwoners. Dit is een landelijk instrument. Dus een A kwaliteit in Olst-Wijhe komt overeen met een A kwaliteit in Amsterdam of Lelystad. Hierdoor is het mogelijk om de beeldkwaliteit van Olst-Wijhe te vergelijken met de landelijke beeldkwaliteit.

In de onderstaande figuur is een voorbeeld opgenomen van een sturing op basis van de beeldkwaliteitssystematiek:

Verharding-zwerfafval grof (RAW-hoofdcodes 70.70.02/70.70.52)				
A+	A	B	C	D
				
Er ligt geen grof zwerfafval.	Er ligt weinig grof zwerfafval.	Er ligt redelijk veel grof zwerfafval.	Er ligt veel grof zwerfafval.	Er ligt zeer veel grof zwerfafval.
grof zwerfafval (>10cm)	grof zwerfafval (>10cm)	grof zwerfafval (>10cm)	grof zwerfafval (>10cm)	grof zwerfafval (>10cm)
0 stuks	≤ 3 stuks	≤ 10 stuks	≤ 25 stuks	> 25 stuks

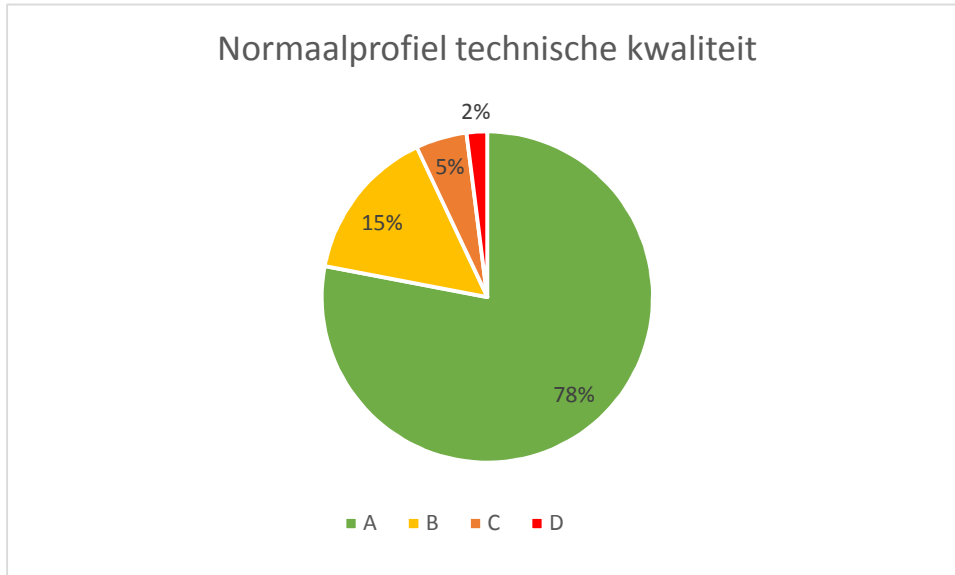
Te verwachten resultaten

Hierbinnen maken we onderscheid tussen technische kwaliteit en beeldkwaliteit. De technische kwaliteit geeft aan of een element goed te gebruiken is, of het veilig is, hoe het staat met de levensduur van een element. Een lage(ere) technische kwaliteit kan worden opgelost met groot onderhoud (valt buiten deze rapportage) of met volledige vervanging. Dit levert echter vaak kapitaalsintensieve vraagstukken op.

De beeldkwaliteit zegt iets over het kort cyclisch onderhoud en of iets schoon is.

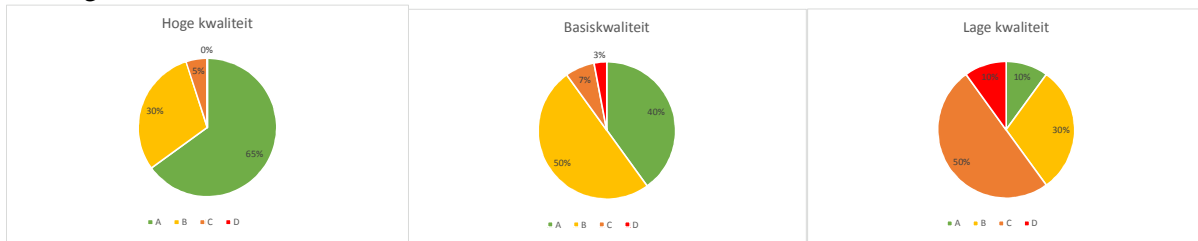
Als we een doorsnede van een willekeurige gemeente maken dan is voor de technische kwaliteit een ‘normaalprofiel’ op te stellen. Dit normaalprofiel geeft aan op hoeveel plekken (in percentages) de kwaliteit goed (A+ of A) is en op hoeveel plekken de kwaliteit minder (B en C) wordt of zelfs aan vervanging (D) toe is.

Het normaalprofiel van waaruit wij werken ziet er als volgt uit:

Normaalprofiel Beeldkwaliteit

De beeldkwaliteit is te relateren aan het klein onderhoud en daarmee op het kort cyclisch ingrijpen. Voor dit onderhoud zijn op 3 niveaus normaalprofielen op te stellen. Op niveau Hoog (zwaartepunt in A), niveau Basis (zwaartepunt in B) en op niveau Laag (zwaartepunt in C). De profielen komen er dan als volgt uit te zien:

	A+	A	B	C	D	totaal
Normaal Hoog	5	60	30	5	0	100
Normaal Basis	0	40	50	7	3	100
Normaal Laag	0	10	30	50	10	100

Bijlage 3 Waar staat je gemeente

Om een beeld te krijgen van hoe de gemeente Olst-Wijhe zich verhoudt tot andere gemeentes is gezocht naar gemeentes die min of meer vergelijkbaar zijn. De betreffende gemeentes zijn getoetst op criteria als inwonertal en oppervlakte. Alleen inwonertal is een onvoldoende criterium. Immers een gemeente met een vergelijkbaar inwonertal, maar met alleen een kern en geen groot buitengebied is niet goed te vergelijken. Op basis van de genoemde criteria zijn in onderstaande tabel 6 gemeentes weergegeven die binnen de gestelde criteria vallen.

Gemeente	Inw.		Opp.	Inw/km2	Provincie
Staphorst	16421		134,18	122	Overijssel
Ommen	17341		179,95	96	Overijssel
Olst-Wijhe	17839		113,99	156	Overijssel
Oirschot	18079		101,78	178	Noord-Brabant
Bergeijk	18209		101,02	180	Noord-Brabant
Zuidhorn	18733		125,5	149	Groningen

Op de website 'Waar staat je gemeente' is vervolgens gekeken naar hoe de inwoners van deze gemeentes hun gemeente beoordelen wat betreft de staat van de openbare ruimte. Onderstaand zijn deze gegevens voor vier van de zes gemeentes weergegeven. De gemeentes Staphorst en Oirschot hebben beide in 2014 en 2015 niet meegedaan aan het onderzoek 'Waar staat je gemeente'.

Openbare ruimte Olst-Wijhe

Een kwalitatief goede openbare ruimte, zonder bijvoorbeeld ongelijkliggende trottoirtegels en schade aan straatmeubilair, draagt bij aan een goed gebruik ervan en aan een gevoel van veilig en prettig wonen. Bovendien is een kwalitatief goede openbare ruimte belangrijk voor de uitstraling van een buurt of wijk.

Staat openbare ruimte

Staat van de openbare ruimte 2014 - Olst-Wijhe			
	Olst-Wijhe	niet stedelijk	<25.000 inwoners
Perken, plantsoenen en parken in de buurt zijn goed onderhouden (+)	41	56	58
Straten, paden en trottoirs in de buurt zijn goed begaanbaar (+)	59	63	64
In de buurt zijn weinig tot geen dingen kapot (+)	79	81	81
De buurt is schoon (+)	63	72	69

Openbare ruimte Ommen

Een kwalitatief goede openbare ruimte, zonder bijvoorbeeld ongelijkgeliggende trottoirtegels en schade aan straatmeubilair, draagt bij aan een goed gebruik ervan en aan een gevoel van veilig en prettig wonen. Bovendien is een kwalitatief goede openbare ruimte belangrijk voor de uitstraling van een buurt of wijk.

Staat openbare ruimte

Staat van de openbare ruimte 2015 - Ommen			
	Ommen	niet stedelijk	<25.000 inwoners
Perken, plantsoenen en parken in de buurt zijn goed onderhouden (+)	66	60	59
Straten, paden en trottoirs in de buurt zijn goed begaanbaar (+)	65	65	62
In de buurt zijn weinig tot geen dingen kapot (+)	84	83	80
De buurt is schoon (+)	79	75	70

Openbare ruimte Bergeijk

Een kwalitatief goede openbare ruimte, zonder bijvoorbeeld ongelijkgeliggende trottoirtegels en schade aan straatmeubilair, draagt bij aan een goed gebruik ervan en aan een gevoel van veilig en prettig wonen. Bovendien is een kwalitatief goede openbare ruimte belangrijk voor de uitstraling van een buurt of wijk.

Staat openbare ruimte

Staat van de openbare ruimte 2015 - Bergeijk			
	Bergeijk	niet stedelijk	<25.000 inwoners
Perken, plantsoenen en parken in de buurt zijn goed onderhouden (+)	67	60	59
Straten, paden en trottoirs in de buurt zijn goed begaanbaar (+)	69	65	62
In de buurt zijn weinig tot geen dingen kapot (+)	86	83	80
De buurt is schoon (+)	78	75	70

Openbare ruimte Zuidhorn

Een kwalitatief goede openbare ruimte, zonder bijvoorbeeld ongelijkliggende trottoirtegels en schade aan straatmeubilair, draagt bij aan een goed gebruik ervan en aan een gevoel van veilig en prettig wonen. Bovendien is een kwalitatief goede openbare ruimte belangrijk voor de uitstraling van een buurt of wijk.

Staat openbare ruimte

Staat van de openbare ruimte 2014 - Zuidhorn			
	Zuidhorn	niet stedelijk	<25.000 inwoners
Perken, plantsoenen en parken in de buurt zijn goed onderhouden (+)	62	56	58
Straten, paden en trottoirs in de buurt zijn goed begaanbaar (+)	68	63	64
In de buurt zijn weinig tot geen dingen kapot (+)	86	81	81
De buurt is schoon (+)	78	72	69

Bijlage 4 Arealen

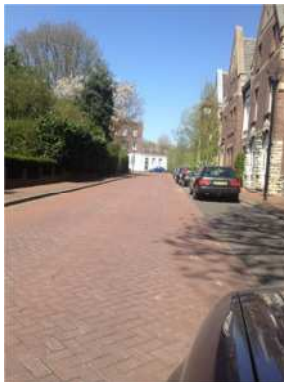
Nr.	Hoofdbeheergroep	Beheergroep		Totaal	Centrum	Hoofdinfra	Woongebied	Bedrijventerrein	Buitengebied
1	Groen	Boom in verharding	st	527	50		477		
2		Boom in beplanting	st	2343	50		2149		144
3		Boom in gras	st	15845	100		3893		11852
4		Leiboom / vormboom	st	423	423		0		
5		Heesters	m2	30057	560	840	24157	2800	1700
6		Bodembedekkers	m2	21255	400	600	17255	2000	1000
7		Heesterroos	m2	2439			2439		
8		Botanische roos	m2	964			964		
9		Haag	m2	7647	1791	1194	4177	162	323
10		Bosplantsoen	m2	72867			47950		24917
11		Bos	m2	38549			18999		19550
12		Eenjarigen	m2	0			0		
13		Vaste planten	m2	652	550		102		
14		Gazon	m2	210066	7136	7136	162979	3568	29245
15		Bermen en ruw gras	m2	954537			22876	9804	921857
16	Wegen en water	Asfaltverharding	m2	864000	0	42000	85400	16200	720400
17		Elementenverharding	m2	513500	17320	2000	423680	6500	64000
18		Betonverhardingen	m2	23300					23300
19		Zandwegen	m2	21500					21500
20		Halfverharde paden	m2	9000			9000		
21		Markeringen	m1	38000	0	14000			24000
22		Straatnaamborden	st	1100	100	100	700		200
23		Verkeersborden	st	1400	100	100	700		500
24		Schamblokken	st	100					100
25		Sloot	m1	125000			5000		120000
26		Greppel	m1	50000					50000
27		Natuurlijke oever	m1	500			500		
31	Meubilair	Afvalbakken	st	100	35		45		20
32		Banken en tafels	st	200	30		20		150
33		Paaltjes	st	400	50		350		
34		Hek / afrastering	st	0					
35		Boomkrans/rooster	st	75	75				
36		Kunstobjecten	st	40	30		10		
37		Speeltoestel	st	350			350		
38		Fietsklemmen	st	80	80				
39		Ondergrondse containers	st	12			12		
40		Blikvangers	st	4					4
41		Bladkorven	st	8			8		
42		Toeristische bewegwijzering	st	13		13			
43	Reiniging	Grof zwerfafval	m2	844342	27757	53770	540956	41034	180824
44		Fijn zwerfafval	m2	1100522	27757	53770	797136	41034	180824
45		Veegvuil	m2	633485	17320	44000	509080	22700	40385
46		Lediging afvalbakken	st	100	35	0	45	0	20
47		Natuurlijk afval	m2	1100522	27757	53770	797136	41034	180824
48		Onkruid op verharding	m2	682870	17320	44000	518080	22700	80770
49	Technische installatie	Stroomkasten	st	5			5		
50		Marktkasten	st	10	10				
51		Lichtmasten conventioneel	st	2850	100	100	2465	35	150
52		Lichtmasten - LED	st	350		50	250		50
53	Kunstwerken	Loswal	m1	130	130				
54		Houten brug	st	14			11		3
55		Betonnen brug	st	28					28
56		Stalen brug	st	4			2		2
57		Composiet brug	st	2			1		1
58		Duiker	st	38					38
59		Beschoeiing	m1	5830			5830		

In deze arealen is rekening gehouden met een onnauwkeurigheid van 10% op het totaal en 20% op de onderverdeling naar structuurgebieden.

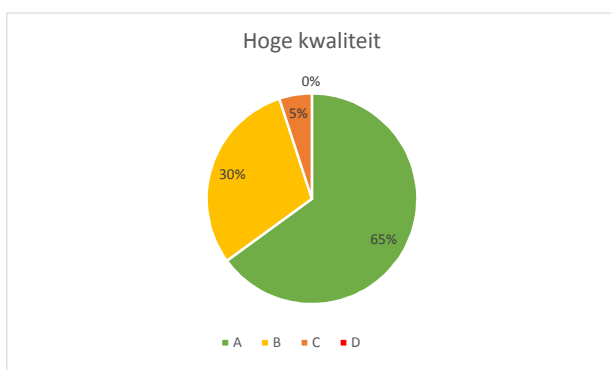
Bijlage 5 Kwaliteitskaarten

Kwaliteit Hoog

Toelichting beheerniveau: Beheeruitgangspunt voor deze gebieden is dat de openbare ruimte een aantrekkelijk en acceptabel verzorgd en schoon beeld vertoont, enige schade kan vertonen, maar in een verkeersveilige situatie verkeert. Onkruidgroei en zwerfvuil behoren slechts binnen zeer beperkte grenzen tot het beeld van de openbare ruimte. De openbare ruimte vertoont nauwelijks oneffenheden in verharding en nauwelijks schade aan inrichtingselementen. Het groen is volledig, vertoont nauwelijks schades en is verzorgd.

<p>Inrichting – Exclusief Uniforme bomen, net aangelegd, veel kleur, bijzondere materialen, mooie bestrating, bijzonder meubilair, bloeiende planten</p>	<p>Beheer – Hoog Weinig onkruid, volgroeide beplanting, weinig oneffenheden, strakke snoei, geen zwerfafval, lege afvalbakken.</p>
--	--

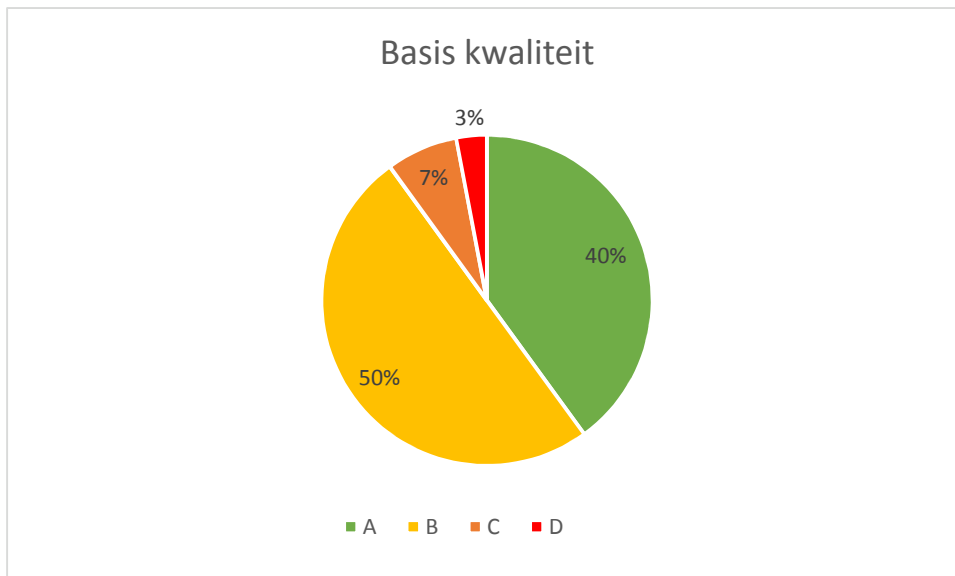

Kwaliteit Basis

Toelichting beheerniveau: Als beheeruitgangspunt geldt, dat de openbare ruimte wordt gekenmerkt door een acceptabel verzorgd en schoon beeld en dat de openbare ruimte in een verkeersveilige situatie verkeert. Onkruidgroei en zwerfvuil behoren binnen bepaalde grenzen tot het beeld van de openbare ruimte. Incidenteel komen oneffenheden in verhardingen voor in ongevaarlijke grootheden. Ook komt er incidenteel een bepaalde mate van schade aan inrichtingselementen en aan het groen.

<p>Inrichting – Standaard</p> <p>Gewone inrichting, functioneel groen, standaard meubilair, gewone stoeptegels,</p>	<p>Beheer – Basis</p> <p>Enige aanslag op meubilair, enig veegvuil, rijsporen in verharding, wat zwerfafval, enige kale plekken in beplanting.</p>
--	---

Kwaliteit Laag

Toelichting beheerniveau: Beheeruitgangspunt voor deze gebieden is dat de openbare ruimte een iets minder schoon en verzorgd beeld vertoont en iets meer schade kan vertonen, maar wel in een verkeersveilige situatie verkeert. Onkruidgroei en zwerfvuil worden meer toegestaan, net als een bepaalde mate van oneffenheden in verhardingen en een bepaalde mate van schade aan inrichtingselementen. Schades aan beplanting komen voor.

<p>Inrichting – Sober Gedateerd materiaal, bij aanleg grotere plantafstanden, dunne maten bomen, hergebruik materiaal</p>	<p>Beheer – Laag Scheefstand, veel onkruid, kale plekken in beplanting, zwerfafval, onkruid op verharding.</p>
--	---

